

hulp toe te staan, als aan de vrije apothekerskeuze voldaan is. In de geneesmiddelvoorziening van een groot lichaam door één groote, gecentraliseerde apotheek liggen economische en organisatorische voordeelen. Als de maatschappelijke ontwikkeling die richting uit gaat, welke ernstige motieven dwingen ons dan daartegen in te gaan?

Wij, geneeskundigen, hebben ons eensgezind voor de vrije artsenskeuze verklaard; wij zien daarvan het groote belang, en voor de zieken en voor onzen stand, zóó, dat wij er een *conditio sine qua non* van maakten. Nu nemen wij even de vrije apothekerskeuze er bij, maken daarvan ook een *conditio sine qua non*. Waarom? Waar zijn de debatten, de argumenten voor de vrije apothekerskeuze?

Art. 5 der ten vorigen jare in Leiden aangenomen leiddraad was een compromis (zie de toelichting in dit *Tijdschrift* 1914, II, bldz. 1259), waarbij de Ned. maatschappij tot bevordering der geneeskunst geneeskundige behandeling in uitzicht stelde, ook zonder bestuursmacht, mits de beginselen van vrije artsenskeuze, welstandsgrens en contrôlevrijheid werden aanvaard. Gezaghebbende arbeidsorganen betuigden daarmede hun instemming. De voorwaarden waren alle nauwkeurig gewogen. Gaat het nu aan, dit compromis eenzijdig met de bezwarende vrije apothekerskeuze te belasten? Met welk moreel recht zal de Ned. maatschappij tot bevordering der geneeskunst haar medewerking weigeren aan eenig fonds, dat aan onze eischen voldoet, maar dat haar goede hygiënische en geneeskundige verzorging grondt op een hoogere organisatie der pharmaceutische voorziening?

SCHREVE zegt: „de arbeidersklasse heeft evenzeer belang bij de handhaving van „een hoogstaanden pharmaceutischen stand” (*Tijdschrift* 1914, bldz. 1325). Wij gelooven het niet; ook niet, dat daarin de grond ligt van ons nieuw „non possumus”. Wij gelooven, dat de Ned. maatschappij tot bevordering der geneeskunst hier de arbeiders aan de apothekers verkoopt: Om de laatsten in haar fondsen te krijgen, geeft zij het arbeidersbelang prijs.

Hier nu komen wij tegen op. Het hoofdbestuur komt er reeds toe, de overeenkomsten, in art. 5 der leiddraad bedoeld, te declineeren: „deze soort overeenkomst zal „— en dat is de bedoeling der algemeene vergadering geweest — alleen dán gesloten „worden” enz.. Wij betwisten, dat de bedoeling der algemeene vergadering is geweest de geneeskundige voorziening langs den weg der overeenkomst, als pas in de 3de plaats in aanmerking komend te beschouwen. Verschillende sprekers hebben er op gewezen, dat een eerlijke concurrentie tusschen de verschillende vormen van geneeskundige voorziening moet kunnen bestaan. En daarom vorderen wij, dat van geneeskundige zijde de leiddraad onveranderd worde uitgevoerd.

Komen er dan moeilijkheden met de pharmaceuten, hetzij voor ons, als oprichters van afdelingsziekenfondsen, hetzij voor een arbeidersvereniging bij het trachten naar voorziening in pharmaceutische hulp — welnu, dat zij komen! Dat zij openlijk blijken! Dat zij desnoods ons en hen dwingen toe te geven. Alles beter, dan de aanvaarding van deze in beginsel verkeerde verdediging van pharmaceutische belangen door de organisatie der artsen.

J. J. BERDENIS VAN BERLEKOM.

TH. STOOP.

HET ONDERSTEUNINGSFONDS ONZER MAATSCHAPPIJ.

Geachte collega's!

De mededeeling van de commissie van beheer van ons Ondersteuningsfonds voor behoeftige kunstgenooten, weduwen en weezen (zie jaarverslag 1914, Bijblad *Tijdschrift*, 22 Mei 1915), dat tot heden zoo geringe steun gegeven kan worden in de doktersgezinnen, niettegenstaande „meerdere hulp meer dan dringend noodig is”, en

de opwekking tot grootere bijdragen, bijzonderlijk van ambtgenooten, die van de hulp hunner kunstgenooten hebben genoten, *zijn van dien aard, dat wij niet mogen volstaan met een bloote kennisneming.*

Wij moeten beter helpen, dan wij tot heden deden. Dit is met uw aller medewerking op zeer eenvoudige wijze mogelijk. Laten wij breken met de gewoonte, elkaar geschenken te geven, na verstrekte „collegiale hulp”, en laten wij in plaats daarvan een bedrag storten in de kas van ons Ondersteuningsfonds. Laten wij instellen, dat, naar gelang van de verleende hulp, de „hulpverstrekken” collega een bescheiden declaratie stuurt aan den geholpen collega, op naam van het Ondersteuningsfonds, en tevens een duplicaat stuurt aan het bestuur van dit fonds. Dit bedrag is dus een taxatie van eenig geschenk voor het gepreesteerde, in verhouding tot de draagkracht en de bijzondere omstandigheden van den getroffen collega. Is het bedrag dezer declaratie meer dan f 15.—, dan zou voor dat jaar ontheffing van de jaarlijksche bijdrage gegeven kunnen worden.

Zoo gij dit plan ten uitvoer brengt, zullen de finantiën van ons fonds op verrassende wijze toenemen! Wij missen dan wel eenige decoratie van woonkamers en wijnkelders, maar wij missen dan tevens „het beschamend gevoel, dat wij door tegenspoed getroffen collega's, hun weduwen en weezen, in deerniswaardigen toestand aan hun lot overlieten"! Stuurt mij per kaart de betuiging uwer instemming, en ik zal bij voldoende steun de zaak verder aan het rollen brengen.

Leusden bij Amersfoort,
1 Juni 1915.

Hoogachtend,

Uw collega,
H. VISSCHER.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Centraal laboratorium voor de volksgezondheid.

Het verslag van de verrichtingen van het centraal laboratorium ten behoeve van het staatstoezicht op de volksgezondheid over het jaar 1914 heeft het licht gezien. De directeur, dr. C. W. BROERS, deelt daarin mede, dat in de laatste vijf maanden van dat jaar aan het laboratorium hooge eischen werden gesteld. Toen begin Augustus het personeel van het bacteriologisch laboratorium van het militair hospitaal te Utrecht elders bij het leger moest werkzaam zijn, heeft collega BROERS aangeboden de bacteriologische werkzaamheden voor het leger in zijn laboratorium uit te voeren. Daar kwam in de laatste maanden nog bij een massa werk als gevolg van den stroom van Belgische vluchtelingen en van de geïnterneerde soldaten. Bovendien waren twee van het personeel der chemische afdeling onder de wapenen geroepen. Toch is het gelukt de sterk vermeerderde hoeveelheid werk te verrichten, dank zij de prijzenswaardige ijver en toewijding van het personeel en de hulp van eenige volontairs. De tijdsomstandigheden brachten verder mede, dat moeielijkheden werden ondervonden bij den aankoop van verschillende voor het onderzoek benodigde stoffen; sommige artikelen, zooals agar-agar, pepton WITTE, LIEBIG's vleeschextract, die juist in ontzaglijke hoeveelheden noodig waren, waren soms in het geheel niet, dan weer in slechts geringe hoeveelheden verkrijgbaar. Dr. BROERS werd tot lid der militaire gezondheidscommissie in de Nieuwe Hollandse Waterlinie benoemd en nam geregeld aan de werkzaamheden dezer commissie deel. In October werd besloten de dienstplichtige studenten in de geneeskunde, werkzaam bij het militair hospitaal te Utrecht, ter beschikking te stellen van de officieren van gezondheid bij het veldleger, om aldaar